הלכות שבת סימן שיט שב

ואגוזים לרבש (סו) לא יחבצם בידו (ע"ל סי' ש"מ סעיף י"ח) . סנס הרוקק ברוח בשבת וסרוח * (סו) מעזר הרוק חייב משום (סח) זורה (מהרי"ל בשם א"ז וירושלמי פרק כלל גדול) :

א שבת קמ"ג במשנה ובגמרא ב שם ג שם כלוקימתא דשמואל דמולה ר"י בהא ד שם בריית כדש וכ"כ הרי"ף והא"ש והרמב"ם בפרק כ"ח וסמ"ג ה שם וכו' יהוד' והרמב"ן לה שם בגמ' קמ"ד

שב דיני סחיטה בשבת . ובו כ' סעיפים :

א "ויתים (א) וענבים (א) אסור לסחטן (ב) (ע"ל סי' רנ"ב ס"ה) ב"ואם יצאו מעצמן (ג) אסורים אפילו לא היו עומדים (ד) ג"אלא לאכילה ד"ותותים ורמונים (ה) אסור לסחטן ואם יצאו מעצמן ה"אם עומדים (ו) לאכילה מותר ואם עומדים למשקים אסור ושאר כל הפירות * (ז) מותר (ב) לסחטן .

באר היטב

(א) וענבים . ודבר תורה אינו חייב אלא על דריכת זיתים וענבים בלבד רמב"ם ופמ"ז : (ב) לסחטן . עיין ע"ז שהעלה הא דשאר פירות מותר לסחטן דהיינו בסתמא דאמרי' מסתמא הוי מכוין למתק ואע"פ שהוא נהנה ממה שיוצא משקה מ"מ עיקר כוונתו

באור הלכה

[שסוכא במ"א] דאיתא שם טתנים מים לתוך קמח קלי ובלבד שלא יגבל טתנים שומשמין ואגוזים לדבש ובלבד שלא יגבל ועיין במ"א שהאריך כזה והנכון הוא כמו שכתבו דהאי כרייתא אתיא כר' יוסי בר' יהודה ומש"כ שלא יגבל סייגו שלא יגבל הרבה כ"א מעט מעט כדאיתא בגמרא שם קנ"ו דלרבי בתנית מים לתוך הקמח אסור ולפ"ז גם מה שסיים הכרייתא טתנים שומשמין וכו' ג"כ אתיא כר' יוסי בר' יהודה ולפ"ז הרמב"ם שפתיק דין זה אינו נשמעו דפסק כר' יוסי בר' יהודה דמותנין מים למזרקן ופ"כ דעל בתינת מים אין איסור משום לש כדאיתא בגמרא שם אבל לדעת הפוסקים דפוסקים כרבי גם בתינת שומשמין ואגוזים לדבש אסור משום לש וא"כ לדעת פי"א המובא לקמן בסימן שכ"א סי"ז וכסימן שכ"ל ס"ב גם בהתינה יש איסור כנלענ"ד : * מעזר וכו' . כתבו' ר' עקיבא איגר סי' כ' בפתק בשופר מים מועטים מלאותיו דרך חלון וסרוח מעזר סעיפות א' פוגם לכתן וא' פוגם לכתן אי חייב משום זורה . והעלה לנדד הרבה לבקל מדבשמיטומו הפוסקים הירושלמי ס"מ דלא ס"ל כן אלא דמלאכת זורה הוא כפין בורר דמבחר פסולת מתוך אוכל אבל בכולו פסולת אינו חייב משום זורה . ואף לדעת הרמ"א יש לנדד דהוא דוקא כדוק דכמו דאין דישם ומעמר אלא בגידולי קרקע כן אין זורה אלא בגידולי קרקע ואדם נקרא ג"ב אבל לא במים אלא ג"ב ועוד אלא איתא ליה ופסיק רישא דלא ניחא ליה יש מתירים ע"ב וכספר אלפי מגשם פירש דבוצת הירושלמי דהוא במעביר אבנא אבות בכרות פרנים ע"י הרות והוא ע"ד דוגמא פי' דכמו בזורה אף דהרות הוא מסייעתו אפילו אבי חייב

כן בדוקק הבעבורתו ע"י הרות ג"ב חייב והוא נכון :

* מותר לסחטן . עיין במ"ב שכתב דאפילו בשסחטן לשם משקה ואף שבע"ז

בסכים לשיטת רש"י דדוקא אם סחטן סתמא ונוכל לומר דכונתו בדי למתק הפרי ולא לשם משקה ופירש שכן הוא דעת כל הפוסקים שהוכיחו בב"י המתירין לסחטן באתת דעת הש"ע אינו כן מדהתיר בב"ז והרשב"א ליתוב"ם וכבר הקשה כן הסמ"ג וגם המתירין בתירוצי הרמב"ן והרשב"א והריטב"א יראה להדיא דדעת הרי"ף והגאונים המתירין לסחטן הוא אפילו בשסחטן לשם משקה ובשביל דגמרא ומתלא גם הסמ"ג והסמ"ק והרא"ש והטור שהעתיקו לשון הרי"ף ג"ב כוונתם הכי וע"ש בתירוצי הרמב"ן והרשב"א שהסכימו כן להלכה וכתבו שכן הוא ג"ב דעת רבינו יונה [והקושיא שהביאה בדברי רש"י והתוספות לעני מה דאמר דגמרא כיון דאתשבינהו הו"ל משקה א"כ אפילו בשאר פירות כבר תירצו בתירוצים הרבה הרמב"ן בתירוצו וכו' אלא מאי איר לך למימר וכו' פירש"י ח"ל וכיי מפרש ר"ש וכו' ולא מתוור וכו' ופירש דאתמרינן אלא דבר"ת כלומר ס"מ דאיסורא לבית מנשיא בר מנתם מפני שזה נהג כמנהגו ואתשבינהו וכדר"ת דאמר תרדין שבחתן פוסלין את הקמוס בשיטי מרתה וכא לאו בני פתיחה הינהו דרוכא דעלמא לא פתחי להו אלא כיון דאיכא מיפוקא דפתחי להו חזי נהג כמנהג אותו מיפוק וסחטן למשקין ותבכן הו"ל משקין ואלו בשאר פירות שאין שום אדם סוחטן למשקין אע"פ שזה סחטן בעלה דעתו אבל כל אדם ונכון הוא וכן נראה מדברי רבינו הגדול ז"ל עכ"ל . וכן כתבו ג"ב הרשב"א והריטב"א וכ"ז הגאון פנמן לייב בן קושית רש"י לשיטת המתירין והמ"א בכה"ל כיון מדעת עצמו לפנרא זו והקושיא הבנית הב"ח מהגמרא המ"ק יש לייב בפשיטות וכמו שכתוב לקמיה] וגם בכלבו מבמע דמותר בשאר פירות אפילו לסחטן לשם משקה וגם רבינו ירוחם אע"ג שכתב בעלמו בתחלה שהי הדעות מ"מ להלכה מבמע דסובר כדעת המתירין מדפסק בעלמו לבסוף שמותר לסחטן לימוב"ם ולא בשאר לנו דעת המתירין רק רש"י ותוס' והגאונים הנ"ל . הילא מכל אלה דכיון דדעת הרי"ף והרמב"ם והסמ"ג והרא"ש והטור וכיש יונה והרמב"ן והרשב"א והריטב"א וכלבו כולם תפסו להתיר בשאר פירות אפילו בשסחטן לשם

שער הציון

(סא) עיין במגנת בשרים שם בפירושו והאמת הוא כמו שכתבתי : (א) רש"י והרמב"ם : (ב) רש"י : (ג) גמרא : (ד) טור : (ה) רמב"ם : (ו) טו"ש

יח